

DIURNALU GLUMETIU SOCIÁLE-POLITICU-TOCU.

Póia acést'a ese tóta Marti s'ra,
-- dar prenumeratiunile se príimescu
in tóte dílele.

Pretulu pentru Ostringuri'a: pre anu
8 fi. pre 1/2 de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre 1/2 de anu 5 fi.
pre unu triloniu 2 ú. 50 cr. in v. a.
Unu esemplaciú costa 15 cr.

Tóte síodieniele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se transmite la
Redactiunea dirigiute a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se príimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacese timbrale.

**Cetatieni cetitori!
Cetatieni cetitórie!**

Ve amenintia mari pericule!
Tremurati si ve ingroziti!
Ór'a infioratória a sositu!
Unu momentu numai si tóte
sunt nimicite!
Nu!

Mai este o singura mantuintia,
unu singuru faru, pe marea eve-
neminteloru presinte.

Nu intardiati!
Inca nu sunt tóte perdue!
Éta colo valurile necasurilor u

cum se innaltia, ca o baba-hírca!

Ah! cum ve nepadescu síarlatanu si fanfaronii!
Uita, cum alérga invidi'ade bratiu cu mintiun'a!
Priviti cum planuescu inimicii natiunei romane,
cum tiesu la mrege, ca sa o nimicésca!

Uitati-ve cum se lapeda renegatulu de némulu
seu, cum musca tradatoriulu sinulu ce l'a hranitu
si i-a datu potere!

Cum laudarosulu, faciarniculu, si-bate peptulu!
Cum bietulu tieranu, slabitu de poteri, rapitu
de avere, plange cu greu suspinu!

Hah! cum vinu nenumeratele fientie infernale,
imbracate in giolgiuri si cu aripi false!

Dar nu desperati!
V'am spusu, ca mai este unu remediu! Si tóte
aceste grozavenii voru dispare!

Eu inca n'am moritu!
Biciulu meu inca e poternicu!
Cei ce voru meritá, nu voru scapá de mine!
Grabiti deci -- vi dicu -- si nu ve lipsiti de
mine.

Voiu remane totu celu de pone acum'a, pótu cu
ceva mai ne'nduratu facia cu cei misiei!

Nu costediu multu!
Numai 8 fi la anu!
Dar vi voiu face serviciu insutitu si inmitu!
Vi stau la servire!
Grabiti! Grabiti! ca sa potu grabi si eu.

Alu vostru-su!

Gur'a Satului.

La patria.

Vedi strainulu cumu suride,
Infernalulu de strainu!
Candu tu plangi, elu, crudulu ghide,
Ride de alu teu suspinu!
Ride si banchetuesce
Sierpele inveninatu!
Der unu Domnudieu traiesce!
Tiéra, -- Elu nu te-a uitatu!

Mane spulberatu strainulu
Va peri sub man'a sa!
Lacrimel si suspinulu
Pentru noi voru incetá!
Celu reu nu banchetuesce
Sub astu ceru indelungatu,
Cà-ci unu Domnudieu traiesce, --
Tiéra, -- Elu nu te-a uitatu!

Cine pr' altulu vrea sa 'ngrópe,
Elu se duce mai antaiu!
Ori ce reu faci la aprópe,
Vine l' alu teu capáteiu!
Celu reu nu banchetuesce
Sub astu ceru indelungatu,
Cà-ci unu Domnudieu traiesce!
Tiéra, -- Elu nu te-a uitatu!

Rida dér, rida, strainulu,
De-a-ni ca sà bemu amaru, —
Cà-i vomu interná veninulu
Mane cu 'nduoitu pâharu!
Celu reu nu banchetuesce
Sub astu ceru indelungatu!
Susu unu Domnudiéu traiesce!
Tiéra, — Elu nu te-a uitau!

(Dupa „Oltulu.“) 30. Sept. 1873.

Alisandru A. Macedonschi.

Corespondintie.

Frate Gur'a Satului!

Aduci-ti a minte, cu ce insufletire ceteamu odinióra despre lucrurile minunate ce se ispraviau pe la „Asociatiunea aradana“, a carei scopu e: *cultura poporului romanu*, — ba inca neci cu protoco-lele cele lungi, cu care ne hranea „Albina“, inca nu ne saturamu; apoi cum ne convorbiamu, cà numai de càtu ce vom avé bani si positiune cuvenita, — de locu ne vomu inserie de membrii si vomu dá si cruceriulu d'in urma, pentru scopulu Asociatiunei? —

Acum suntemu si in stare, si avemu si parale.

Inse acum'a e alta piedeca, si anume: ne-amu inserie, — dar' nu scimu unde, si nu scimu la cine. —

Am pusu man'a, cane canesce, pe unu statutu, alu Asociatiunei aradane, — dar' si acestu statutu, in locu sà me lamuresca, mai tare m'a incalcitu. —

Cetescu cà „Asociatiunea“ are „directiune“. —

Bine! — cugetu — me ducu la directiune, sà me inscriu. Ei dar' citescu mai in colo, cà membrii directiunei se alegu numai pre unu anu. De candu sunt alesì membrii directiunei, trecura si trei ani, — de atunci nu s'a facutu restauratia noua, — de unde resulta, cà dupa anulu espiratu: nu *este directiune*. —

Deci mai de parte, cà „Asociatiunea“ trebuie sà fia desfiintata, de nu si-a facutu la timp restauratia.

Ei! dar' eu cetescu si mai in colo. Cetescu, cà directiunea are sà conchiamo in totu anulu adunare generala. —

De-aici éra resulta frumosielu, cà séu directia nu are pe cine conchiamá, — séu, cà cei ce sunt, de a se conchiamá, nu au directia!

Dar ce cugeti tu, — dóra cu ast'a am gatato? — O Dómne! asculta numai mai departe!

Statutul mai in colo dice, cà „asociatiunea“ numai pr'in decisulu adunarei generali se póte desfiintá. —

Acuma placa, esplica-te tu deca poti.

Asociatiunea ergo, nu e desfiintata. Asociatiunea esista. Dar cum esista? unde esista? Pentru-cà adunarea generala nu a desfiintat'o, — cà-ci adunarea generala de trei ani neci nu s'a convocat. — Ei dar directiunea si-a gatatu traiulu de unu anu, ca atare, — si totusi mebrii singurateci ai ei mai funghédia si dupa trei ani totu ca atari. —

Bagu-séma:

A incetatu necesitatea pentru care s'a creatu „Asociatiunea“; — séu mai bine: acum'a nu are poporulu romanu lipsa de cultura. —

S'a reformatu statutul pe nesciute, de nu se convóca adunarea generala pentru alegerea directiunei, care si-a finitu traiulu dupa unu anu de esistintia? —

Statutul reformatu, séu nereformatu, are nescari privilegii rezervate pentru directiune? —

Séu a incetatu si caus'a de a se convocá adunarea generala, — cà-ci acolo e de a se dá ratiociniu de banii asociatiunei, si póte, cà banii nu-su?

Séu póte fi inca o cauza: notariulu asociatiunei s'a facutu notariu la sate, si acum asociatiunea esistinta, ori neesistinta, ne avendu notariu, — nu are neci cine compune „prochiamarea“ pentru convocarea adunarei generale! — Ba mai este dóra o cauza. — Presedintele asociatiunei fiindu in mutare la Sibiu, are multu lucru cu mutarea si nu are vreme a influintia la convocarea adunarei generali, — séu dóra esiste totusi asociatiunea, si luera, — dar' nime nu scie de ea.

Destulu atát'a, cà naintea mea totu lucrulu e o enigma. — Pentru acea m'am si adresatu catra tine, — ca catra unulu, care se invirte adese pe langa cui-bulu asociatiunei, sà-mi poti descoperi, cà óre esiste „Asociatiunea“ ori ba? si cà mai primescu-se membrii la ea, ori ba, séu dóra si cari sunt „mai bine nu ar fi.“ Si cà este ceva modru, sà me potu face si eu membru, ori mai consultu e sà nu-mi bagu man'a intre vespi? —

Aseptu respunsu, cu gur'a cascata.

Alu teu vechiu prietenu

Tandala.

COLTI de DINTI.

(§.) Dela *Temisiór'a* ni se scrie, dreptu justificare, cà banii „Corului vocale“ nu sunt dilapidati, numai cei ai Societatei „Maic'a Parascheva“. Si atát'a ajunge. — Dlu corespondinte inse regreta cu parere de reu, cà membrii „Corului vocale“ nu se potu prinde neci cu funea, spre a se intruni in conferintie. Dar' óre cu unu picu de *rachiu* de alu bunu nationale, nu s'ar potè? — En probati!

(§.) *Amu voi sà gratulamú dnitoru abonanti si cetitori ai nostri anulu nou 1874, dar pe semne elu va fi mai reu decâtu celu espiratu, si astu-feliu ne temem, cà vomu remanè de.* — RUSINE.

(§) In 12. Ianuariu nou 1874. se intrunesce reprezentantia municipale a districtului Aradu. La ordinea dilei sunt si cause romanesci. Pentru aperarea loru avemu, séu mai bine disu, amu avè, o „Reuniune politica a tuturorú romániloru d'in ottulu si cetatea Aradu“, care dupa statutele ei ar fi sà se convóce, spre consultare, pe 11. Ianuariu n. Pune acusi'a inse n' amu vediu-tu literele convocátorie. Bagu-sém'a sunt si de prisosu. Fiindu-cà facendu-se o asemenea convocare pentru 22. Aprile 1873. spre desbaterea unorú cestiumi vitali romanesci si aperarea lorú vis-à-vis de stapanii dilei, potim d'in cei multi romani, càti s'au prezentatu: *Bonciu — I. P. Desénu, — Ionescu, — M. B. Stanescu, — Nicóra, — Ios. Belesiu, — Slaviciu, — Botto, — Codrianu, — F. Bosganu, — I. Popescu, — G. Varg'a, — G. Dogaru, — I. Stanescu, — E. Filimonu, — G. Popovicu, — I. Francu D. Francu si I. Moldovanu* = 19. insi. Ceia-l-alti càti au mai venitu se preambiau pr'in tergu, si-si petreceau pr'in ospetarii. La atát'a desinteresare de causele publice ni vinu a-minte stihurile fia-iertatului *Moisa Bot'a*:
Nu este zelu
Càtu intr'unu purcelu,
Zapacitu de-unu anu!

(§.) (*O gluma in visu.*) Dilele aceste unu avocat u romanu a visatu, cà conversá cu unu avocat u magiaru despre trebi juridice. E scandalu frate. — díse avocatulu magiaru, — càtu de mereu se ispravescu lucrurile la tribunalele reg. d'in Aradu, si mai alesu in despartimentulu cartiloru funduarie; asculta numai: am o cauza desbatuta dejà la autoritatea cartiloru funduarie, si de 2. ani ñe díle totu acceptu pronuncierea sentintiei, fore sà se mai pronuncie! —

„Càle vale, — respuse avocatulu romanu in visulu seu — la Tribunalele de Borosineu (cttulu Aradu) si mai ai naibei curgu trebile; cà-ci eu in o cauza n'am priimitu inca sentinti'a *de candu esiste Borosinenlu!*“ (a intielesu de 3. ani de díle, de candu s'a asiediatu a-colo noulu Tribunale.)

— A-poi sà o credeti, cà unele vise se implinescu.

(o) Cortesii dlui episcopu alesu d'in Aradu: Ionescu si Popoviciu-Desenu pre serbatoriele Craciunului, ca dreptu remunerare pentru cortesia, de unde-va au capetatu fia-care càte o *caprióra*. Dar protocortesiu lu *Cosm'a* candu o va capetá pre a sa?!

(§.) Gerulu acestu secu ne duce la desperare: semenaturele inghiacia, si zelulu nationale in romani recesce. Brrrr!

(§.) „*Pester Lloyd*“, pretinsu pururi'a bine informatu, in nrulu seu de anulu nou, ni spune, cà *nou-alesulu episcopu romanu alu Aradului este Meletiu Dregheciu (!)*, protopopulu romanu alu tractulu Temisórei, si cà Ilustritatea Sa mercuri a facutu juramentulu de fidelitate in faciea Majestatiei Sele, regelui.

Comicu, destulu de comicu este, candu óminii d'in tier'a nóstra, cari si-dau aerulu a tenè contu de tóte evenemintele dilnice si a dá o directia óre-care opiniei publice, atátu de pucinu cunoscú tier'a si relatiunile confesionali si nationali ale compatriotiloru loru.

Altu-cumú suntemu dejà dedati a aila in „*Pester Lloyd*“ celu guvernamentale asemeni orbecari grosolane. P. e. candu erá vorba de alegerea mitropolitulu romanu. La acea ocaisia DSa buciná in lumea larga, cà „sunt auspicii pentru reiesirea episcopulu Aradulu Procopiu Ivacicovicu si pentru vicariulu seu Mirone Romanulu; dupa sine inse esti'a nu potu sà fia alesí, cà-ci nu apartienu la confesiunea gréca-resariténa, — ci probabilminte va reesi episcopulu Logosiulu Ioane Olténu, fiindu acest'a grecu-resariténu, adica neunitu.“

Ce e dreptu, comica a fostu si ast'a pocita noutate.

Dér, sà ne iertati Domniloru, — dupa noi, mai comicu este, candu unu romanu vine a se informá despre miscamintele nóstre confesionali si nationali dupa unu asemene diurnalu jidano-nemtiescu si guvernamentalu ungurescu.

Poftimu unu esemplariu de acest'a :

Telegramu.

Datu in Pol'a, 6. Ianuariu nou, 1874. inainte de amédia la 11. óre 50. minute, — sositu in Aradu, la 2. óre 5. minute, dupa amédi, in aceea-si di.

Excellenz (!) Bischof Dregies

Arad.

In tiefster Erfuhrcht gratulire ich vom Herzen zur neuen hohen Stellung!

Euer Excellenz

unterthänigster
Theodorovicu
Oberlieutenant.

(Originalulu se afla in archivulu Redactiunei nóstre, cà-ci d'in intemplantare acel'a nu a ajunsu in manele adresatulu; fore éca, santi'a sa ilu va priimi pr'in nenea „Gur'a-Satulu!“.)

Unu memento

catra dnii dela Directiunea Asociatiunei nationali Aradane pentru cultur'a poporulu romanu.

Estrasu d'in Statutele Asociatiunei.

§. 19.

„Guvernulu (!) *esercésa dreptulu de inspectine dupa legile sustatatorie, si spre exerciarea acestui dreptu denumesce unu comisariu (!) de alu principelul tierii, care are dreptulu a cautá protococele si actele societatei (! ! !); a se infacisè la adunari; a protestá in contr'a decisiuniloru, cari nu s'ar loví cu statutele si cu interesele comune; a le asterne acelea la dicasteriu spre suprarevedere, si a face sà se suspinda efeptuirea loru pone la decisiunea causei.*“

— Celu ce are urechi sà auda si sà intieléga, si sà nu accepte implinirea vremii celei de a-poi!

Cuvinte unguresci,

a la esclamatiunea gainei dupa ouate.

Titoknokoskodás!
Pertárnokoskodás!
Irnokoskodás!
HivataInkoskodás!
Pénztárnokoskodás!
JáruInkoskodás!
Udvarnokoskodás!
Pohárnokoskodás!
Bibornokoskodás!
És sok okoskodás!

Tóte acestea sunt formate dupa graiurile naturali — cumu díce **Táncsics**.

T. Auditu ai ceva noutate de pre la Aradu?
 M. Ba.
 T. Déca n'ai auditu, ti-spunu eu.
 M. S'audu!
 T. D'apoi numerulu teologiloru ér' s'a inmultitu cu unulu.
 M. Cu cine?
 T. Cu unu tertiasiu, care a valedisu scólei, pentru cá a cadiutu in abisulu tertieloru.
 M. D'apoi se priimescu acolo si de acei'a.
 T. Vedu cá da! cá-ci banii si protecti'a au mare potere!
 M. Apoi atunei teologi'a, nu este in stitutu, ci *asilulu* tertiasiloru cu parale potrivitel

TRÉNC'A SI FLÉNC'A.

T. Ore pentru ce nu au invitatú unгурii d'in Aradu si pre romani la balulu loru?
 F. De siguru pentru acea dóra, pentru cá neci romanii nu au invitatú pre unгурi la balurile loru.
 T. Cum sá nu, ma romanii au fostu inca asie de loiali, in cátu s'au sacrificatu a jocá in balulu romanescu inca si cocisfesculu jocu Csárdás!
 F. Apoi atunci pentru ce au onoratu unгурii asie de multu pe romanii d'in Aradu?
 T. Pentru ca sá arete si cu acést'a ocaziune, cátu de multu se pricepu ei la curtoasi'a asiatica!

MAGAZINULU

lui

„GUR'A-SATULU.”

O adresa unгурésca dela Bud'a-pest'a:

Népt. Lap. (L. S.) R. 1. p.

A g. k. iskolának.

Gyula

Gyula Germana. (!)

— Originalulu se afla in archivulu Redactiunei nóstre.

Anecdote.

Unu stapanu de casa si-serbá dí'a onomastica. Intre altii veni si unu calugáru catolicu sá-lu gratuleze. Stapanulu, sciindu-i naravulu, ilu duse in pivnitia, sá-lu ospeteze cu nitica vinu rece. Scóte d'in o bute unu feliu de vinu de o calitate mai slaba. Calugarulu be. Cumu ti se 'mpare de vinulu acest'a? ilu intrebá a-poi stapanulu. „*Bonus vinus!*“ respunse calugarulu. Stapanulu pe data ilu reflectá. cá nu e bine dísu in latinesce *bonus vinus*. — „Heu. — respunse calugarulu — *quale vinum, tale latinum!*“!...

Gur'a sacului.

☞ *Catra onoratulu publicu prenumerante si cetitoriu avemu 3. adrese:*

1.) Cu nrulu de facte incepemu noulu cursu de 1874. alu diurnalului nostru, si elu se tramite numai celoru ce si-au reinnoitu abonamentulu loru. O marturimu sinceru, cá avendu in vedere anii esti rei d'in urma, eramu de gandulu, sá suspindemu scóterea lui pre unu tempu óre-care, precumu s'a potutu convinge si on. publicu d'in unu avisu alu nostru, scrisu in versuri si publicatu pre la inceputulu triluniului Oct. — Dicemv-re 1873.: fiindu-cá inse on. publicu, pururi'a singurulu spriginitoriu alu nostru, inca inainte de ast'a cu o luna, va sá dica pone ce neci nu ne-amu fostu decisu a face, indatinatele invitari, ne-a prevenitu cu reinnoirea abonamenteloru sele, potemu díce preste asceptare, si de a-ci aflandu, cá continuarea aparitiunei acestui diurnal, chiaru si in tempuri nefavorabili, este oportuna: am facutu invitarea de prenumeratiune de si nu mai in ultimulu nru (52) de anulu 1873. si estu-modu ne-amu decisu a scóte diurnalulu si pe anulu acest'a — regulatu. Spre incungiuurarea neplaceriloru inse animavertámu, cá abonamentele fore plata anticipata si epistótele nefrancate nu voru fi priimate, — pretiuri moderate nu se acórda, — diferitele societati ale junimei studióse romane, déca voru diurnalulu gratisu, áu sá anticipe costulu marceloru depe 1. anu = 60 cr. — corespundintiele anonime nu se baga in séma, — materialulu nepublicabile se va arde, — reclamatiunile áu sá se faca pre la respectivele poste pre cárti deschise si nefrancate, tiparite a-nume si de cari dispune fia-care oficiu postale, impartindu-se abonatiloru gratisu. — abonamentele se potu inaintá cu mai multa comoditate si eflinétate pr'in „Asemnate postali“ (Post-Anweisung), — colectantii se rebonifica dupa 10. esemplarie cu unulu fia in natura, fia in valórea lui, — banii de prenumeratiune áu a fi aministrati de-a-dreptulu si numai la Redactiunea diringinte a diurnalului, in capulu carei'a sta *Mircea B. Stanescu* avocatulu in Aradu si deputatu dietale. — si cá noi priimimu respunderea numai pentru acele abonamente, cari ni s'au inaintatu nóa la Aradu. Programulu nostru remane si pentru mai de parte totu verde-romanescu, va sá dica opositionale nationale, combatendu fore frica si partialitate ori ce vitie antiromanesce. Candu dara noi éra-si punemu pe cotica zelulu, tempulu, si sacrificiele nóstre materiali, totu de o data tienemu contu de bunavoitóri'a si national'a spriginire a publicului romanu si a filoromaniloru. Ddieu sá ni ajute!

2.) Cu cele de mai susu luámu adio dela anulu de trista memoria 1873. si seriosu poftimu publicului nostru, ca noulu anu 1874. sá li fia mai bunu de cátu celu trecutulu.

3.) Si tocmai pentru cuventulu, cá s'a finitu anulu 1873. si amu dori a ni inchiaé si socotelele nóstre, rogámu pre toti restantierii nostri, sá si le achite, cá-ci sum'a restantieloru se urca la fi. 2000. ceea ce este o povara enórma pre capulu unei redactiuni romane, pone candu singuratici neci cá simtiescu sumuliti'a câte de fi 2. 4. 6. 8.